

Tekniska krav på och typgodkännande av fordons dubbdäck (TRAFICOM/383441/03.04.03.00/2022)

Föreskriftens bakgrund och rättsgrund

Transport- och kommunikationsverket har den 10 februari 2021 utfärdat en föreskrift om tekniska krav på och typgodkännande av fordons dubbdäck (TRAFICOM/220809/03.04.03.00/2019). Föreskriften trädde i kraft den 1 juli 2021. Föreskriften ersatte kommunikationsministeriets förordning om dubbar på fordonsdäck (408/2003) som upphävdes i samband med stiftandet av den nya fordonslagen (82/2021) genom förordningen 173/2021 som trädde i kraft den 1 juli 2021.

Fordonslagen (82/2021) innehåller bemyndigande att meddela närmare föreskrifter om de krav som ställs på dubbar och dubbdäck som är tillåtna för användning i trafik (16 § 7 mom.), om märkningen och placeringen av det nationella typgodkännandet av kombinationen av däck och dubbar (44 § 5 mom.), om de tekniska uppgifter som ska läggas fram vid ansökan om typgodkännande av dubbar och kombinationer av däck och dubbar (48 § 5 mom.), om påvisande av överensstämmelse med kraven och om innehållet i de utredningar som ska läggas fram vid påvisande av överensstämmelse med kraven (49 § 3 mom.) samt om lämpliga rutiner för överensstämmelse och smärre undantag från de förfaranden som föreskrivs i ramförordningen om bilar och släpfordon till dem vid nationellt typgodkännande (66 § 8 mom.).

Andra föreskrifter och författningar som hänför sig till ärendet

Utöver denna föreskrift finns närmare föreskrifter om tillsyn över produktionens överensstämmelse i Transport- och kommunikationsverkets föreskrift om förfaranden för tillsyn över överensstämmelse med kraven vid produktion av fordon, system, komponenter, separata tekniska enheter, delar och utrustning (TRAFICOM/425095/03.04.03.00/2022).

Föreskriftens målsättning

Målet för föreskriften är att uppdatera den gällande föreskriften enligt ändringarna i standarden SFS-7503:2018 (Road wear test of studded tyres / Nastarenkaiden tienkuluttavuusmittaus / Mätning av vägslitage av dubbdäck).

Som den främsta testningsmetoden för vägslitage hänvisas i föreskriften till standarden SFS 7503:2018. En ny version av standarden har publicerats den 13 december 2022. I fortsättningen ska testdäckets tryck som specificeras i standarden inte bero på däckets belastningskapacitet (LI). Även andra mindre editoriella ändringar har planerats för standarden. Dessutom är det nödvändigt att i föreskriften precisera toleranserna för dubbens utstick för tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven och för marknadskontroll.

De föreskrifter som gäller allmän tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven tas bort från föreskriften. I fortsättningen hittas de allmänna föreskrifterna om tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven i Transport- och kommunikationsverkets föreskrift om förfaranden för tillsyn över överensstämmelse med kraven vid produktion av fordon, system, komponenter, separata tekniska enheter, delar och utrustning (TRAFICOM/46660/03.04.03.00/2020). Ett föreskriftsprojekt för ändringar till föreskriften har inletts (TRAFICOM/ 425095/03.04.03.00/2022).

Beredning av föreskriften

Utkastet till föreskriften har beretts vid Transport- och kommunikationsverket. Transport- och kommunikationsverket har presenterat föreskriften till intressentgrupperna i samband med föreskriftsprojektet.

Information om inledandet av föreskriftsprojektet har delats på Transport- och kommunikationsverkets webbplats samt per e-post till de personer som finns på sändlistan för föreskriftsberedningen inom vägtrafiken.

Skriftliga utlåtanden om föreskriftsutkastet har begärts under tiden 2.6–2.8.2023.

Begäran om utlåtande har publicerats på Transport- och kommunikationsverkets webbplats. Begäran om utlåtande har dessutom skickats per e-post till de personer som finns på sändlistan för föreskriftsberedningen inom vägtrafiken. Den slutliga föreskriften publiceras på Transport- och kommunikationsverkets webbplats och i Finlex. Information om utfärdandet av föreskriften ges på Transport- och kommunikationsverkets webbplats och separat till intressentgrupperna.

Utkastet till föreskriften har meddelats i enlighet med anmälningsförfarandet för tekniska föreskrifter (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535).

Utlåtanden

Utlåtandena och ändringarna som gjorts utifrån dessa beskrivs i sammanställningen över kommentarer som finns som bilaga till denna promemoria.

Ändringar och bedömning av föreskriftens konsekvenser

Ändringen av föreskriften har inga betydande ekonomiska konsekvenser och inga konsekvenser för tillgänglighet. Föreskriften kompletterar bestämmelserna som utfärdats på lagnivå och stöder tillämpningen av lagen i praktiken.

På allmän nivå syftar föreskriften till att för sin del minska på vägsplitaget som orsakas av dubbar. Behovet av reglering gäller speciellt den ständigt stigande totalprestationen inom vägtrafiken och den ökande koncentrationen av trafik på södra Finlands vägnät. Med regleringen strävar man också efter att för sin del minska på utsläpp av partikelformiga föroreningar från speciellt dubbdäck för person- och pakettbilar.

Ett annat mål är att uppdatera Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter så att de allmänna föreskrifterna om tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven i fortsättningen finns i föreskriften om förfaranden för tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven. Syftet är att överföra de allmänna föreskrifterna om produktionens överensstämmelse med kraven från denna föreskrift till föreskriften om förfaranden för tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven (TRAFICOM/425095/03.04.03.00/2022). Utöver att garantera regleringens aktualitet syftar föreskriften till att tydliggöra rättsläget och förenhetliga de krav som gäller tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven i fråga om olika produkter som ska typgodkännas och deras tillverkare.

Detaljmotivering

I fråga om förfaranden för tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven preciseras föreskriftens tillämpningsområde så att det i fortsättningen tas i beaktande att produkter inom tillämpningsområdet för denna föreskrift även hör till tillämpningsområdet för en annan föreskrift utfärdad av verket. Syftet är att tydliggöra det inbördes förhållandet mellan föreskrifterna. I regel finns närmare bestämmelser

om förfaranden för tillsyn över produktionens överensstämmelse i Transport- och kommunikationsverkets föreskrift TRAFICOM/425095/03.04.03.00/2022. Genom denna föreskrift meddelas dock i fråga om kombinationer av däck och dubbar närmare föreskrifter vilka iakttas utöver den allmänna föreskriften om tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven. När det gäller eventuella avvikande föreskrifter iakttas i första hand denna föreskrift. Genom föreskriften preciseras även i fortsättningen till exempel de i särskilda bestämmelser föreskrivna tester som hänför sig till tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven som avses i punkt 3.2.7 i föreskriften om tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven.

Definitionen av *vägs slitage* enligt punkt 3 i förteckningen i punkt 2 uppdateras enligt den uppdaterade standarden SFS 7503:2022 (Road wear of studded tyres). Dessutom uppdateras hänvisningen till den nya standarden i punkt 4.1 i föreskriften och i bilaga 1.

Till punkt 4.1 i föreskriften läggs till närmare föreskrifter om gränsvärden för utsticket på dubbarna för en kombination av däck och dubbar som tillämpas vid tillsynen av produktionens överensstämmelse med kraven som hänför sig till typgodkännande av däck och utsläppande på marknaden av däck. I punkt 5.1 finns bestämmelser om utstickets gränser då det gäller produktionsdäck även för dubbdäck som baseras på typgodkännande av dubbar. Gränsvärdena är lindrigare än de gränsvärden som tillämpas vid typgodkännandets testning så att de lämpar sig för serieproduktion av däck. Syftet är att förtydliga tillämpningsområdet gällande kraven för dubbarnas utstick och lämna mindre rum för tolkning i föreskriften. Till föreskriften läggs till i detta sammanhang i fall som avses i tabell 2 möjligheten att i fortsättningen tillåta även en motsvarande annan av typgodkännandemyndigheten separat godkänd mätmetod än den metod som beskrivs i standarden.

Punkt 4.3 och 5.5 i föreskriften ändras för att tydligare motsvara regleringens syfte. Säkerställande av produktionens överensstämmelse med krav under produktlivscykeln är en central del av typgodkännande. Säkerställande av överensstämmelse med krav gäller också enhetligt för typgodkännande av dubbar och kombinationer av däck och dubbar. På motsvarande sätt korrigeras övergångsföreskriften i punkt 7 för att tydligare motsvara föreskriftens föremål och syfte.

Föreskriften om tekniska krav på och typgodkännande av fordons dubbdäck (TRAFICOM/220809/03.04.03.00/2019) ersatte kommunikationsministeriets förordning om dubbar på fordonsdäck (408/2003). Preciserande reglering gällande tillsyn över produktionens överensstämmelse med krav lades till i föreskriften i samband med överföringen. Punkt 4.3 och 5.5 i den gällande föreskriften hänvisar till denna del till kraven i ramförordningen om bilar och släpfordon till dem som har preciserats i bilaga 2 till föreskriften. Enligt motiveringarna förutsätts att utredningarna om förfaranden för tillsyn över överensstämmelse med kraven framförs till typgodkännandemyndigheten om typgodkännande av en kombination av däck och dubbar eller typgodkännande av dubbar ansöks för en ny typ den 1 januari 2025 eller senare.

I enlighet med föreskriften, vid ansökan om typgodkännande för en ny typ från och med den 1 januari 2025 tillämpas det som föreskrivs om säkerställande av produktionens överensstämmelse i ramförordningen (EU) 2018/858 och dess bilaga IV. I bilaga 2 till föreskriften meddelades dessutom vissa preciserande föreskrifter som också omfattades av en övergångsperiod från och med den 1 januari 2025. För andra preciserande föreskrifter än de som ingår i bilaga 2 betyder detta i praktiken att den giltiga regleringen iakttas som sådan före övergångsperiodens början.

I enlighet med 66 § 6 mom. i fordonslagen (82/2021), vad gäller tillsynen över produktionens överensstämmelse med kraven vid EU-typgodkännande tillämpas bestämmelserna i ramförordningen om bilar och släpfordon till dem. På motsvarande sätt i enlighet med 66 § 7 mom., eftersom övergångsperioden ännu inte har börjat

och inget annat har föreskrivits eller bestämts, iakttas också i fråga om nationellt typgodkännande och nationellt typgodkännande av små serier det förfarande som föreskrivs i ramförordningen om bilar och släpfordon till dem. För tillfället har annat föreskrivits med bilaga 2 i fråga om kontrollmätningar av dubbens utstick. Vad gäller övergångsbestämmelsen för den gällande föreskriften är det dessa preciserande föreskrifter som anges i bilaga 2 som är relevanta, och övergångsperioden för dessa ändras inte. Till övriga delar preciseras övergångsbestämmelsens omfattning närmare på ovan nämnda sätt.

Det ska också beaktas att enligt 66 § 3 mom. i fordonslagen ska Transport- och kommunikationsverket innan typgodkännande beviljas försäkra sig om ett tillräckligt förfarande som garanterar effektiv tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven. Detta förutsätter att myndigheten redan nu sätter ut enhetliga förutsättningar på basis av vilka man på det sätt som förutsätts i lagen kan försäkra sig om ett tillräckligt förfarande som garanterar effektiv tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven. Transport- och kommunikationsverket har utfärdat en separat föreskrift om förfaranden för tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven med vilken man vill stöda regleringens tydlighet och likvärdighet. Istället för att godkännandemyndigheten föreskriver motsvarande tillräckliga förutsättningar separat även för godkännanden som ansöks före den 1 januari 2025 är det befogat att tidigare lägga tillämpligheten för ifrågavarande föreskrift så att den även gäller typgodkännande av en kombination av däck och dubbar eller typgodkännande av dubbar som ansöks för en ny typ vid tidpunkten för ikraftträdandet av denna föreskrift eller senare. Avvikande eller kompletterande föreskrifter som utfärdas genom denna föreskrift har ändå företräde även i fortsättningen, och föreskrifter gällande kontrollmätningar av dubbarnas utstick tillämpas även i fortsättningen enligt övergångsföreskriften från och med den 1 januari 2025.

I bilaga 2 föreskrivs dessutom i fråga om utförande av inledande bedömning om möjligheten att alternativt utföra den inledande bedömningen utifrån en bedömning av tillverkarens kvalitetssäkringsdokument istället för granskning på plats. Formuleringen i föreskriften förtydligas så att innehållet som gäller den som tillämpar föreskriften beaktas mer specifikt och i fortsättningen konstateras i föreskriften att tillverkaren av motiverad orsak kan påvisa att förutsättningarna för den inledande bedömningen uppfylls på basis av en skriftlig utredning eller annan ändamålsenlig utredning. En motiverad orsak kan vara till exempel synpunkter gällande geografiskt läge eller andra skäl som påverkar ärendets avgörande utan dröjsmål i sådana situationer där avgörande av ärendet inte kräver ett fysiskt besök vid produktionsstället. Enligt bedömning från fall till fall kan förutom en skriftlig utredning också till exempel audiovisuellt material eller revision på distans vara aktuellt. Eftersom bilaga 2 upphävs flyttas innehållet i föreskriften till punkt 4.3 och 5.5. I punkt 4 i föreskriften föreskrivs om kraven för kombination av däck och dubbar och i punkt 5 om kraven för dubbar.

Till punkt 5.4 i föreskriften läggs till en informationshänvisning till 51 § 1 mom. i fordonslagen där det bestäms att innehavaren av ett typgodkännande ska underrätta godkännandemyndigheten om ändringar i typgodkända fordon, system, komponenter, separata tekniska enheter eller delar och typgodkänd utrustning.

Punkt 6 i föreskriften gäller ansökan om typgodkännande för dubbar eller kombinationer av däck och dubbar. I ansökan om typgodkännande ska i regel framföras däcktillverkarens namn och adress samt motsvarande uppgifter om dubbtillverkaren, namnet på och adressen till tillverkarens representant samt märket och kommersiella namn på produkten som ska typgodkännas. Punkten kompletteras genom att lägga till nya krav om uppgifter som ska framföras i ansökan. I fortsättningen ska ett informationsdokument enligt modellen i bilaga 4 läggas till ansökan (bilagan är ny). Dessutom förutsätts ett typgodkännandeintyg enligt E-reglemente nr 30 eller 54 för de testade däckstorlekarna. I praktiken har detta krävts redan nu och därför bör

denna förutsättning läggs till även i listan enligt föreskriften. Som en ny förutsättning ska i ansökan dessutom framföras en ritning av däckets slitbanemönster.

I övergångsföreskrifterna i punkt 7 preciseras hänvisningen till godkännanden enligt förordning 408/2003 då det gäller dubbdäck enligt giltiga s.k. gamla typgodkännanden för att undvika tolkningsoklarheter.

Föreskrifterna som gäller kontrollmätningar av dubbarnas utstick flyttas från punkt 2.3.5 och 2.3.6 i bilaga 2 till punkt 4.3 i föreskriften. Föreskrifternas innehåll eller formuleringar ändras inte.

Bilaga 2 i föreskriften upphävs som obehövlig. Föreskriften 1.1 gällande utförande av den inledande bedömningen flyttas på ovan nämnda sätt till punkt 4.3 och 5.5 i föreskriften och formuleringen ändras. Punkt 2.1 och 2.3.1–2.3.4 i bilaga 2 innehåller informationshänvisningar till bestämmelserna i ramförordningen om bilar och släpfordon till dem som kommer att börja tillämpas enligt det som bestäms i fordonslagen så som nämns ovan. I enlighet med punkt 4.3 och 5.5 i föreskriften har det redan föreskrivits att i fråga om nya typer ska det som bestäms i ramförordningen om bilar och släpfordon till dem tillämpas också efter övergångsperioden. Föreskrifternas innehåll är informativt och de är obehövlige i och med de tekniska flyttningarna av innehåll i föreskriften. Dessutom ingår andra nödvändiga föreskrifter till vissa delar i tillämpningsområdet för den allmänna föreskriften om tillsyn över produktionens överensstämmelse med kraven (TRAFICOM/425095/03.04.03.00/2022), vilket minskar behovet av att kräva motsvarande uppgifter separat av varje tillverkare. Punkt 2.2 i bilaga 2 gäller sådan myndighetsverksamhet som myndigheten i fråga inte längre har skäl att föreskriva om.

Som tekniska ändringar flyttas bilaga 3 till en ny bilaga 2 och bilaga 4 till en ny bilaga 3. I bilaga 2 definieras på samma sätt som tidigare kraven på etiketten som ska fästas på däcket där förutom hänvisning till föreskriften också ska finnas en märkning av beteckningen gällande det beviljade typgodkännandet. Etiketten på minst 35 cm² ska erbjuda konsumenterna information om produktens typgodkännande som är lätt att se. Närmare uppgifter om godkännandet fås via Transport- och kommunikationsverkets webbsidor. Dessutom hjälper informationen om typgodkännandebeteckningen att identifiera typgodkännandet i fråga i samband med marknadskontroll. I bilaga 3 meddelas på samma sätt som tidigare föreskrifter om rapporteringsmodellen som används av testlaboratorierna enligt vilken detaljerade resultat för mätning av vägsitage ska rapporteras vid ansökan om typgodkännande. I slutet av rapporteringsmodellen finns en lista om upprättandet av testrapporten och nödvändiga utredningar som stödjer ansökan om typgodkännande.

I tabellen "Mätning av dubbutstick [mm] på nya testdäck och utsticksvariationen jämfört med målutstick" i den nya bilagan 3 preciseras formuleringen gällande målutstickets variation på grund av tolkningsoklarheter genom att ta bort termen medeltal ("mt.") och istället syfta till båda av de två däck.

En ny bilaga 4 läggs till föreskriften. Bilagan innehåller en modell av informationsdokumentet.

Föreskriftens ikraftträdande

Avsikten är att föreskriften träder i kraft den 15 mars 2024.

Uppföljning

Föreskriftens konsekvenser bedöms som en del av myndighetsverksamheten.